

เตาปฏิกรณ์เปรียบเทียบกับอีและตด ... ตอกย้ำในวิธีการสื่อสารเรื่องยากให้เข้าถึงและเข้าใจได้ง่าย

fyunokisetsu 62 videos

<http://www.youtube.com/watch?v=dmt7-QhymI>

หัวข้อเรื่องข้างต้น ผมตั้งขึ้นตามหัวข้อที่ผู้แปลความเรื่องเตาปฏิกรณ์คงปวดท้อง ที่โพสต์ไว้ยูทูปโดย fyunokisetsu ในข้อมูลที่ผมได้รับระบุศิลปินชื่อ Kazuhiko Hachiya และผู้แปลความเป็นไทยมีนามว่า สาครัมโบ

ผมไม่รู้จักทั้งศิลปินและผู้แปล แต่ขอชื่นชมในความพยายาม แนวคิดและผลงานชิ้นเยี่ยม เพราะเรื่องที่น่าเสนอ เป็นไปตามข้อสันนิษฐานที่ตั้งอยู่บนความเชื่อและที่ยึดเป็นแนวปฏิบัติของรัฐบาลญี่ปุ่น องค์กรที่เกี่ยวข้อง นิวเคลียร์ของญี่ปุ่น และบริษัท Tokyo Electric Power Company : TEPCO ผู้ประกอบการของโรงไฟฟ้าที่ประสบเหตุ - Fukushima Daiichi ซึ่งข้อมูลในวิกิพีเดียระบุว่า เป็นบริษัทขนาดใหญ่เป็นลำดับที่ 4 ของกิจการไฟฟ้าของโลก รองลงมาจาก E.ON / EDF/ RWE และเป็นบริษัทในลำดับแรกของเอเชีย ดังนั้น กรณีที่เกิดขึ้นไม่เพียงแต่ทำลายต่อขีดความสามารถของประเทศญี่ปุ่น เท่านั้น มันยังทำลายกิจการบรรษัทของโลกไปในคราวเดียวกันด้วย

เนื้อเรื่องในการ์ตูนอธิบายการประสพภาวะความล้มเหลวของระบบหล่อเย็นในเตาปฏิกรณ์ของโรงไฟฟ้านิวเคลียร์แห่งนี้ ที่ประสพกับแผ่นดินไหวและสึนามิ เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2554 และได้ลำดับความรุนแรงขึ้นเป็นระยะ จากเหตุระบายความร้อน /ระเบิดออกมาจากเตาที่ 1 (12 มีนาคม) ไปยัง เตาที่ 3 (14 มีนาคม) และ 2 (15 มีนาคม) และที่ 4 (16 มีนาคม) และประเด็นความสนใจยับยั้งไปจากการระบายความร้อน ไปสู่การแพร่กระจายของกัมมันตรังสี ว่าจะเป็ผลต่อสุขภาพของผู้คนมากน้อยแค่ไหน ในขณะที่รัฐบาลญี่ปุ่นและเมืองฟูกูชิมะ ได้อพยพประชาชนที่อยู่อาศัยโดยรอบโรงไฟฟ้าจากครั้งแรก 6 กิโลเมตร เป็น 20 กิโลเมตร และ 30 กิโลเมตร ตามลำดับ และประกาศเป็นเขตห้ามบินในระดับความสูง 30 กิโลเมตร ในขณะที่ทางสหรัฐเสนอว่าการอพยพประชาชนนั้น ควรจะเป็น 80 กิโลเมตรน่าจะปลอดภัยมากกว่า

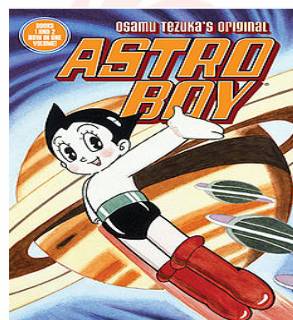
การระบายความร้อน และการป้องกันผลกระทบจากกัมมันตรังสี จะเป็นอย่างไร ขอหยุดไว้เท่านี้ไว้ก่อน ขอหัน มาพูดถึงการตูนของ Hachiya ว่า เป็นอะไรที่สามารถเป็นตัวแทนที่จะสื่อความเข้าใจไปยังทุกซีกโลก

เท่าที่สืบค้นข้อมูลเรื่องนิวเคลียร์และการจัดการอุตสาหกรรม ผมพบการ์ตูนมาหลายตัว เช่น การสื่อสารข้อมูล ให้ความรู้ของรัฐบาลสโลวีเกี่ยวกับการพัฒนาโครงการโรงไฟฟ้า ก็มีการ์ตูนเป็นตัวนำร่อง หรือการริเริ่มรณรงค์ สร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ของญี่ปุ่นเองในยุคแรก ก็มาจากการนำพาของ Astro Boy (Mighty Atom) ซึ่งเป็นงาน ที่ผลิตขึ้นในปี 1952 และเป็นที่ยอมรับในรายการโทรทัศน์ในญี่ปุ่นในระหว่าง 1963 -1966

หรือการ์ตูนอีกตัวหนึ่งพบในโลกของการสื่อสารโรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์ เป็นตัวการ์ตูนน่ารัก ที่ชี้ทางไปยัง ที่ตั้งโรงไฟฟ้า Tokai nuclear power plant 2 ซึ่งเป็นหนึ่งในโรงที่ได้รับผลทางตรงในรัศมีผลกระทบอย่าง รุนแรงจาก Sendai Earthquake – Tsunami ในคราวนี้ด้วย เพียงแต่ว่า ระบบทำความเย็นใช้งานได้เป็นปกติ

(การ์ตูนสโลวีเนีย)

(Astro Boy)

(การ์ตูนของโรงไฟฟ้าที่ Tokai)

ลองไปดูในวงการอุตสาหกรรม ก็พบว่า ในระหว่างที่เมืองคาวาซากิ ซึ่งเป็นหนึ่งในเมืองที่ประสบภาวะวิกฤติ สิ่งแวดล้อม –เมือง –อุตสาหกรรม และริเริ่มที่จะนำเอาความคิดการจัดการอุตสาหกรรมแบบยั่งยืน (sustainable development : SD) ไปบวกเข้ากับการจัดการมลภาวะโดยตนเองแบบมิดชิดและรับผิดชอบอยู่ในเขตนิคมอุตสาหกรรม ที่เรียกกันว่า Eco Industrial Park หรือ Eco Industrial Estate ซึ่งที่เป็นที่ยอมรับในย่าน ยุโรป ที่ที่มีการกำหนดเขตอุตสาหกรรมแยกให้ห่างไกลออกไปจากเมือง แต่ที่ญี่ปุ่น เมืองที่อยู่อาศัยกับ อุตสาหกรรม ปะปนกันจนอึดอัดงั้น และก่อมลภาวะอย่างหนักในช่วงปี 1960-1980 ซึ่งเป็นยุคที่เกิดคดีความ เกิดการฟ้องร้อง เกิดเป็นขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมไปทั่วประเทศ (สนใจเรื่องนี้ไปสืบค้นต่อจากงานวิจัย เรื่อง Environmental Politics in Japan : Networks of Power and Protest งานของ Jeffrey Broadbent - อาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งมินิโซต้า สหรัฐอเมริกา เป็นผลงานเผยแพร่โดยสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ,ปี 1998) เป็นช่วงที่ญี่ปุ่นประสบกับโรคภัยร้ายแรงจากการเร่งสร้างอุตสาหกรรมขึ้นหลังประสบความพ่ายแพ้จาก

สงครามโลกครั้งที่ 2 (ปี 1945 ยุติสงคราม) เช่น อิไตอิไต หรือ มินามะตะ หรือเมืองมลภาวะ เป็นยุคสมัยที่ Broadbent เรียกว่า Growth / Environment dilemma หรือเรียกโดยย่อว่า GE dilemma เป็นช่วงที่ปะทะกันระหว่างภาคเศรษฐกิจกับสิ่งแวดล้อม – ชุมชน (เหมือนกับประเด็นที่เสนอกันที่มาบตาพุด)

ที่คาวาซากิ เป็นจุดเริ่มต้นของการนำเสนอให้รัฐบาลท้องถิ่นเข้ามาเป็นเจ้าภาพในการจัดการปัญหา จึงเป็นที่มาของศัพท์คำใหม่ที่เป็นเทคโนโลยีทางความรู้การบริหารจัดการของญี่ปุ่นว่า Eco – Industrial Town และที่คาวาซากิ ก็มีการตื่นสองตัว หญิง-ชาย น่ารักที่ชื่อ Ecology กับ Economy เพราะสองเรื่องนี้ บทเรียนของญี่ปุ่นเห็นว่า เป็นไปตามตรรกะที่ไม่ใช่เรื่องที่ต้องเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง ไม่ใช่คู่ความขัดแย้งที่เป็นด้านตรงกันข้าม เป็นเรื่องที่ทำให้เดินควบคู่ไปด้วยกันได้ เพราะต่างฝ่ายต่างได้ประโยชน์จากการเดินไปข้างหน้าร่วมกัน

หันกลับมาดูในบ้านเรา ก็พบว่า มีความพยายามในครั้งที่กลุ่มอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ในพื้นที่มาบตาพุด เช่น ปตท. / SCG /Glow Energy/ บ้านปู / ดาวเคมีคอล ได้รวมตัวกันเพื่อรณรงค์สร้างเมืองระยองให้เป็นเมืองที่อุตสาหกรรมอยู่ร่วมกับชุมชนได้ เสนอตัวที่จะเป็น “เพื่อนชุมชน” ก็มีการตื่นน่ารักออกมากับเขาเหมือนกัน

การ์ตูนคู่หญิงชายของเมืองคาวาซากิ และการ์ตูนของกลุ่มผู้ประกอบการขนาดใหญ่ที่มาบตาพุด

จากที่อธิบายมาโดยลำดับข้างต้น จะเห็นว่า เรื่องที่อธิบายยาก เรื่องต้องใช้เวลาอธิบายมาก เรื่องที่มีช่องว่างในการเข้าถึงโดยระบบการอธิบายแบบความรู้ – เหตุผล “การ์ตูน” กลับเป็นกระบวนการอธิบายความรู้ – การเข้าถึงที่ดีกว่า

หรือใครจะปฏิเสธ ครับ ? และผมเชื่อในศักยภาพของปฏิบัติการเตาปฏิกรณ์คงปอดทอง ว่า จะขังวนอย่างซื่อสัตย์และได้ผลและมีขีดความสามารถ ความน่ารักและการเดินเรื่องเล่าแบบไม่น่าเบื่อจะเอาชนะอารมณ์แบบวู่วามในพื้นที่ social media

สุนทร คุณชัยมั่ง

17 มีนาคม 2554 (วันที่ดูการ์ตูนอธิบายเรื่องนิวเคลียร์ – ฟูกูชิม่า ของญี่ปุ่น)